

Pr. 216/2021
09

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-76-625-702/1

Chișinău

22 septembrie 2021

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr.443/2004 (inițiativă legislativă nr.216/2021), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 195 /2021.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română -7 file).

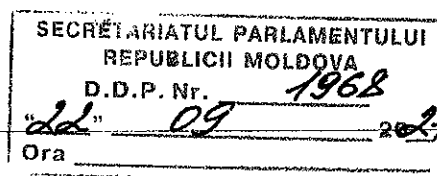
Secretar general adjunct al Guvernului Roman CAZAN

Ex.E. Grosu
Tel.:250274

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 195

din 22 septembrie 2021

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru
modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru
modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 195/2021

AVIZ
la proiectul de lege pentru modificarea Codului de executare
al Republicii Moldova nr. 443/2004

Ca urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele Republicii Moldova (inițiativa legislativă nr. 216 din 3 septembrie 2021), vă comunicăm că Guvernul aderă la considerentele și finalitățile expuse în cadrul notei informative aferente proiectului de act normativ, susținând propunerile de intervenție legislativă, cu unele remarci de rigoare, pe care le expunem în cele ce urmează.

I. Considerăm că în enumerarea ce se conține la redacția nouă a art. 89 urmează a fi specificat că aceste excepții se referă doar la bunurile debitorului - persoană fizică, pentru a evita orice interpretare abuzivă și speculativă a acestora. Or, în lipsa acestei precizări, conținutul pct. 5), 8) și 9) poate fi extins arbitrar și pentru persoane juridice, care practică agricultura ca activitate comercială sau care comercializează mijloace de transport speciale destinate persoanelor cu dezabilități etc.

Intenția de a stabili excepțiile de urmărire pentru debitorii persoane fizice este clară și din nota informativă aferentă proiectului de lege, însă, pentru claritatea textului legal, e necesar de specificat acest lucru în textul propus al art. 89 din Codul de executare.

Cu referire la redacția nouă care se propune a fi oferită art. 89 din Codul de executare, în particular prevederea de la pct. 1), expunem opinia că formularea propusă este ambiguă (mai ales textul „care sunt indispensabile traiului debitorului persoană fizică și membrilor familiei sale”) și poate genera un pericol substanțial pentru executarea eficientă a documentelor executorii. Notând explicațiile oferite de către autor în cuprinsul notei informative cu referire la modificarea dată, considerăm totuși necesar de subliniat faptul că indispensabilitatea bunului pentru traiul debitorului este un criteriu subiectiv, care, în plus, nu este clar de cine va fi evaluat (însă se presupune că de debitor, odată ce se menționează caracterul indispensabil al bunului anume pentru debitor și membrii familiei sale). În lipsa unor criterii suplimentare de individualizare a acestor bunuri, considerăm că prin această prevedere se creează premisele reale pentru excluderea unei părți considerabile din patrimoniul debitorului, dacă nu chiar tot acesta, de sub urmărirea și executarea silită în beneficiul creditorului, pe motiv că acesta va invoca indispensabilitatea fiecărui bun al său, fapt ce va fi în mod practic imposibil de combătut de către alte părți interesate. Mențiunea condiției ca valoarea fiecăruia dintre aceste bunuri să nu depășească 5000 lei în

practică se poate dovedi inefficientă, deoarece pot fi imaginate situații rezonabile când întregul patrimoniu al debitorului să fie alcătuit din bunuri care, fiecare în parte, să nu depășească suma de 5000 lei, dar care primate cumulativ, în calitate de activ patrimonial, să reprezinte o sumă considerabilă, dar care nu ar putea fi executată în virtutea prevederii propuse în proiect.

Prevederea existentă la momentul actual în art. 89 pct. 1), cu toate că prezintă inconvenientul unei enumerări exhaustive ce, probabil, omite unele bunuri strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului, are totodată și beneficiul evident că asigură respectarea cerinței constituționale referitoare la claritatea și accesibilitatea normelor juridice, stabilind cu maximă claritate care bunuri anume urmează a fi calificate ca „bunuri strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului persoană fizică și al membrilor lui de familie”. În contextul respectiv este necesar să subliniem următoarea circumstanță semnificativă: bunurile care în norma actuală sunt enumerate ca exemple de bunuri strict necesare uzului debitorului, în proiectul de modificare a legii, sunt expuse ca bunuri distincte de cele ce sunt indispensabile traiului debitorului, fiind enumerate la puncte distincte din articol. Dat fiind faptul că autorul proiectului invocă în nota informativă că norma actuală nu cuprinde toate bunurile ce sunt indispensabile unui debitor persoană fizică, însă nu aduce exemple concrete de asemenea bunuri care ar fi și pertinente în cadrul unei proceduri de executare silită, este greu de identificat care bunuri anume vor cădea sub incidența normei noi, propuse în proiect.

Pornind de la aceste considerente, pentru a nu se afecta caracterul clar al normei date, expunem ideea că prevederea normativă urmează a fi păstrată în continuare sub forma unei enumerări exhaustive, care, eventual, ar putea fi completată cu categorii noi de bunuri ce s-ar califica în noțiunea de „bunuri strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului persoană fizică și al membrilor lui de familie”.

La pct. 11 al art. 89, în redacția din proiect se propune a fi completat cu următoarele: „, , însă măsurile asigurătorii asupra bunului se vor menține pe durata executării, fără a afecta dreptul de posesie și folosință al debitorului”. Considerăm echilibrată și necesară această completare, or ea asigură echilibrul între interesul creditorului (creanța neexecutată crește în timp), dar și al debitorului (dreptul său de a poseda și folosi bunul imobil rămâne intact, acesta câștigând un timp pentru eventuala stingere a creanței prin alte metode și nefiind lipsit de confortul traiului în propria casă). În lipsa acestei completări, bunul imobil va putea fi înstrăinat – fictiv sau real – zădărniciind șansele recuperării creanței chiar și când valoarea lor ar depăși 15 salarii medii pe economie.

II. Cu referire la propunerea de la art. 89 pct. 4) în redacția din proiect, pe lângă ambiguitatea noțiunii de „alimente necesare până la noua recoltă” (dat fiind faptul că acest moment poate surveni la date diferite în funcție de condițiile specifice ce există în fiecare an calendaristic, după cum pot fi situații extreme când noua recoltă să nu poată fi obținută în genere), atestăm că se instituie un

tratament diferențiat al debitorilor, prin păstrarea pentru debitori a unei cantități diferite de produse alimentare și alte bunuri, în funcție de ocupațiile specifice ale acestora (stabilindu-se pentru debitorii ce practică agricultura termene mai mari ce urmează a fi luate în calcul la stabilirea cantității de produse alimentare care îi vor fi lăsate). În contextul în care o justificare obiectivă a acestei diferențe de tratament nu este adusă de către autori, sugerăm să fie păstrată redacția actuală a normei, prin care se acordă un termen invariabil de calcul de 3 luni. Sugestia dată vine în contextul în care, în materia executării silite, spre deosebire de alte domenii, este consacrat în mod expres, la art. 3 din Codul de executare, principiul egalității, potrivit căruia „modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare”.

III. În legătură cu redacția nouă a art. 110 din Codul de executare, remarcăm că la alin. (1) lit. g), unde sunt prevăzute ca venituri ce nu pot fi urmărite prestațiile de asigurări sociale prevăzute în Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, urmează a fi excluse referința la art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 289/2004 (indemnizația de maternitate), or litera f) din proiect deja include indemnizația unică acordată la nașterea copilului, astfel dublându-se prevederile legale.

Totodată, art. 110 în redacția proiectului se propune a fi completat cu un nou alineat cu următorul cuprins: „Măsurile asiguratorii aplicate asupra veniturilor indicate la alin. (1) vor fi ridicate prin încheierea executorului judecătoresc emisă în cel mult 5 zile lucrătoare de la data recepționării cererii debitorului, însoțită de actele ce confirmă că mijloacele bănești aflate în conturile bancare provin exclusiv din sursele indicate la alin. (1).”.

Această completare ar impune un termen expres, limitat clar în care executorul judecătoresc va ridica măsurile asiguratorii aplicate nejustificat asupra mijloacelor bănești exceptate de la urmărire. Or numeroasele petiții parvenite la Ministerul Justiției arată că în lipsa unei reglementări legale referitoare la termenul de soluționare a cererii debitorului de ridicare a măsurilor asiguratorii, deseori emiterea actului procesual de executorul judecătoresc este tergiversată excesiv. Completarea este necesară în contextul faptului că pentru achitarea veniturilor enunțate mai sus sunt utilizate conturi bancare curente, care nu pot fi distinse inițial, astfel e necesar concursul debitorului pentru clarificarea sursei provenienței banilor.

IV. Referitor la propunerile de completare ale art. 147 din Codul de executare cu trei alineate noi, remarcăm că propunerea de la alin. (2¹) consacră o soluție inechitabilă pentru creditorul din procedura de executare silită. Or, dacă interdicția evacuării silite din bunul imobil cu destinație locativă în care debitorul

își are unicul domiciliu, pe motiv că debitorul și membrii familiei sale nu au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată, este de înțeles și s-ar putea justifica prin prisma principiului umanismului, consacrat în art. 5 din Codul de executare, atunci situația când evacuarea silită din imobil a debitorului este inadmisibilă pe motiv că creditorul sau unul din membrii familiei sale au la dispoziție o locuință corespunzătoare nu poate fi înțeleasă și nici autorul proiectului nu vine cu o elucidare în acest sens.

Ținând cont de cele expuse, pentru a se asigura echilibrul eficient dintre drepturile contradictorii ale creditorului și debitorului, considerăm că se impune regândirea soluției consacrate la alin. (2¹), prin schimbarea abordării situației celor două părți antagoniste din una alternativă în una cumulativă. Astfel, optăm ca prevederea de la alin. (2¹) să fie formulată după cum urmează: „(2¹) Evacuarea silită din bunul imobil cu destinație locativă în care debitorul își are unicul domiciliu nu poate fi efectuată de la data de 1 decembrie și până la data de 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că el și membrii familiei sale nu au la dispoziție o locuință corespunzătoare și că debitorul și membrii familiei sale au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată.”.

V. Suplimentar la aceste considerente expuse, sugerăm ca dispozițiile finale din proiect să fie completate cu următoarele prevederi:

- alin. (2) al art. II se va completa în final cu textul „fără a afecta situația bunurilor în privința cărora procedura de urmărire a depășit, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, etapa emiterii procesului-verbal de vânzare sau transmitere în proprietate creditorului”;

- completarea cu două alineate suplimentare, după cum urmează:

„(3) La examinarea de către instanța de judecată a contestațiilor, demersurilor aferente vânzării/transmiterii bunurilor, evacuării efectuate anterior intrării în vigoare a prezentei legi se vor aplica prevederile legale în vigoare la momentul efectuării vânzării/transmiterii/evacuării.

(4) Angajatorii și alte persoane responsabile de plata surselor de venit enumerate la alin. (1) al art. 110 din Codul de executare vor aplica prevederile art. 110 din Codul de executare din data intrării în vigoare a prezentei legi, fără a fi necesare acte de dispoziție exprese din partea executorului judecătoresc.”.

Completările propuse se întemeiază pe următoarele considerente:

- completarea de la alin. (2) – o considerăm necesară pentru a nu fi considerată un temei de revizuire a unor situații consumate sau în curs de consumare – or, având în vedere că procedura de vânzare silită a unui bun este constituită din mai multe etape – evaluare, anunțarea licitației, organizarea primei licitații, eventual a celei de-a II-a și a III-a, ulterior – confirmarea rezultatelor de către instanța de judecată (dacă este cazul) – pot apărea probleme practice de interpretare a momentului în care se află procedura de vânzare. Completarea respectivă ar rezolva fără echivoc această situație și nu ar lăsa loc pentru interpretări arbitrare atât din partea executorilor judecătorești,

judecătorilor, cât și a părților procedurii de executare. Claritatea legii ar câștiga mult din această completare, scutind statul de o serie de litigii potențiale;

- completarea cu alin. (3) urmărește același scop de oferire a unor soluții legale clare, fără loc de echivoc și arbitrar.

- completarea cu alin. (4) va contribui la implementarea mai rapidă a prevederilor legii, eliminând necesitatea emiterii de către executorii judecătorești a actelor procesuale distincte pentru fiecare caz de urmărire și ar asigura implementarea concomitentă pentru toți debitorii vizați a beneficiilor și scutirilor prevăzute de proiect.

VI. Adițional la remarcile efectuate, considerăm necesar să menționăm că, urmare a implementării prevederilor proiectului, există două riscuri de ordin financiar-economic, care nu au fost evidențiate în nota informativă și la care sugerăm ca autorul proiectului să reflecteze:

- creșterea costului creditelor de consum – or posibilitățile de recuperare silită a creditelor sunt reduse;

- scăderea ratei de încasare silită a creanțelor cu sume mai mici de 15 salarii medii pe economie (aceasta ar însemna și încasările în beneficiul statului – amenzi, taxe de stat, restanțe la plăți impozite, contribuții sociale și medicale, dar și restanțe pentru servicii comunale etc.) – or în situația când debitorul are doar venituri echivalente salariului minim pe economie, dispune de bunuri mai puțin valoroase de 5 mii lei fiecare – încasarea silită nici a unei amenzi de 200 lei, nici a unei restanțe pentru plata gazului în sumă de 300 lei nu va putea fi efectuată. Acest lucru ar putea avea drept consecință scăderea încasărilor la buget și eventual – creșterea costurilor serviciilor comunale.

Remarci de tehnică legislativă. La pct. 1, referitor la prevederile propuse la art. 89 pct. 4), pentru a asigura unitatea terminologică propunem substituirea textului „animalele destinate obținerii mijloacelor de subzistență și furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă” cu textul „animalele destinate producției de alimente pentru subzistență și hrana necesară pentru aceste animale”, avându-se în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor și pct. 4 din Cerințele sanitar-veterinare față de hrana pentru animale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 910/2020. Totodată, considerăm că textul „până la noua recoltă” urmează a fi exclus, întrucât, odată cu obținerea unei recolte, nu dispare necesitatea de hrană a animalelor, în condițiile în care noua recoltă, care servește pentru obținerea hranei pentru animale, nu cade sub interdicția urmăririi. De asemenea, la pct. 5), din aceleași considerente ca și la pct. 4), propunem substituirea textului „animalele de muncă, furajele pentru aceste animale” cu textul „animalele nedestinate producției de alimente folosite pentru lucrările agricole sau casnice, animalele de companie, hrana pentru aceste animale, cu excepția animalelor crescute în scopuri comerciale”, ținând cont de pct. 4 din Cerințele sanitar-veterinare față de hrana pentru animale, aprobate prin Hotărârea Guvernului

nr. 910/2020. Totodată, prevederile de la pct. 12) se vor exclude, deoarece prevederile respective se vor regăsi la pct. 5) în redacția propusă.

La pct. 1, referitor la prevederile propuse la art. 89 pct. 11), cuvintele „viza de domiciliu” se vor substitui cu cuvintele „stabilit domiciliul” prin prisma prevederilor art. 38 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, care operează cu termenul „domiciliul și reședință temporară”. De asemenea, cuvântul „adoptiv” se va substitui cu cuvântul „adoptat” în conformitate cu terminologia utilizată în Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției.

La pct. 4, referitor la prevederile propuse cuvântul „urmăribile”, se vor substitui cu cuvintele „care pot fi urmărite”, în conformitate cu terminologia utilizată în Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004.

Totodată, proiectul conține unele curențe de tehnică legislativă, care necesită a fi înlăturate.

La pct. 1 se va ține cont că, în cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural sau a unei părți a acestuia sau în cazul operațiunii de completare cu o nouă dispoziție, se va utiliza sintagma „va avea următorul cuprins:”, urmată de noul text.

De asemenea, se va revizui numerotarea elementelor structurale, deoarece după pct. 1 din proiect (referitor la modificarea art. 89 din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004) urmează pct. 3 (vizând modificarea art. 90 alin. (2) din Cod), omițându-se cifra 2. Totodată, art. I este divizat în puncte, iar art. II în alineate.

La pct. 3, cuvintele „se introduce” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea urmează a fi substituite cu cuvintele „se completează cu”.

La pct. 4, cuvintele „și se expune în următoarea redacție” se vor substitui cu cuvintele „cu următorul cuprins”.

La pct. 5, cuvântul „cuvântul” se va substitui cu cuvântul „textul”.

La pct. 6, referitor la prevederea propusă la art. 110 lit. g) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 referința la actul normativ se va expune conform prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

La art. II alin. (1) din proiect se va ține cont că, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune că „intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea

unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. Astfel, intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării trebuie să fie argumentată în nota informativă.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 195

от 22 сентября 2021 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения по проекту закона
о внесении изменений в Исполнительный кодекс
Республики Молдова № 443/2004**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение по проекту закона о внесении изменений в Исполнительный кодекс Республики Молдова № 443/2004.

Премьер-министр

НАТАЛЬЯ ГАВРИЛИЦА

Контрасигнует:

Министр юстиции

Серджиу Литвиненко